

Frane Buškariol

RAKA SVETOG FELIKSA

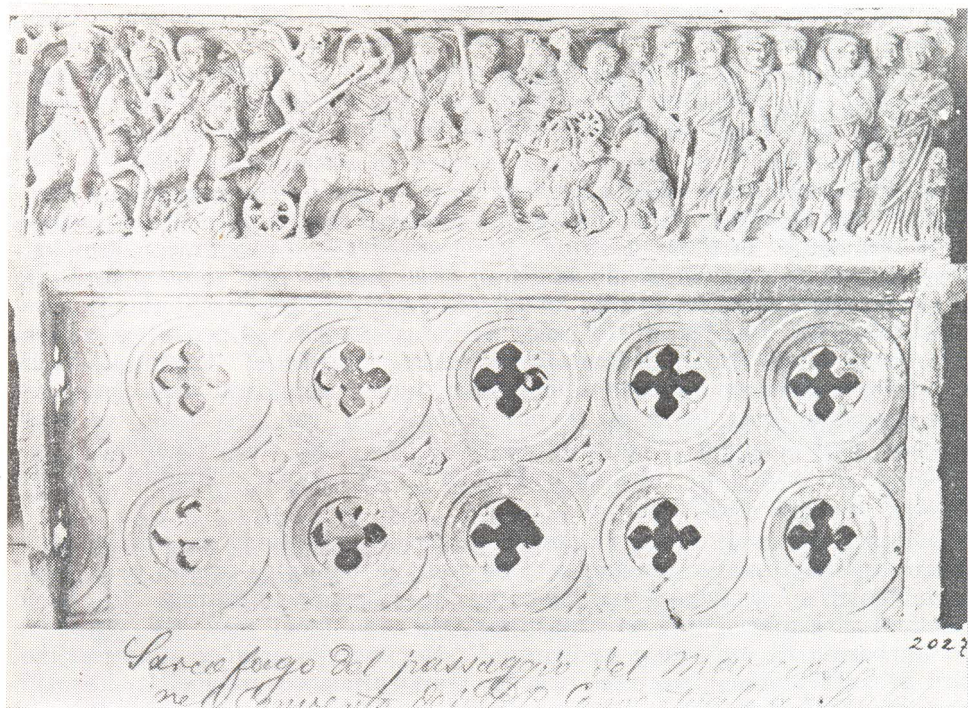
U Arheološkom muzeju u Splitu nalazi se sarkofag s prikazom prijelaza Izraelaca preko Crvenog mora, koji je u Muzej dospio otkupom 1902. g.¹⁾, kada je prebačen iz crkve i samostana sv. Frane na obali, bivše crkve sv. Feliksa. Ovaj spomenik je proučavalo više autora,²⁾ koji se uglavnom slažu da se radi o sarkofagu sveca mučenika Feliksa,³⁾ odnosno da je prije 16. stoljeća izvjesno vrijeme u takvoj upotrebi.⁴⁾

Potrebno je na ovom mjestu ponoviti neke spoznaje o osobi svetog Feliksa. Na splitskom području se slavi 18. svibnja, i to u sadašnjoj crkvi sv. Frane, te u stobrečkoj župnoj crkvi, gdje postoji oltar njemu posvećen.⁵⁾

Prema predaji, zabilježenoj i u životopisu koji se pjeva u spomenutoj stobrečkoj crkvi, sv. Feliks je bio biskup grada »Epecija« smještenog na livadama Žrnovnice, te je stradao u Splitu, kada se tamo zatekao izvjesni Tarkvinije, vođa progona pod Maksimijanom Galerijem.⁶⁾ Toliko legende. Još je Bulić nastojao riješiti nelogičnosti koje se javljaju u tim tekstovima.⁷⁾ Opravdano je negirao mogućnost biskupske titule sv. Feliksu, zbog blizine Salone s nadbiskupijom, te se zalažao za tvrdnju da se radi isključivo o mučeniku koji je stradao u vrijeme Dioklecijanovih progona.⁸⁾

Glavni pisani dokumenti o postojanju sv. Feliksa ipak su Uskrsna kronika iz 395. g., te Usuardov »Martirologij« iz 9. st.⁹⁾, gdje se sv. Feliks pojavljuje uz osobe kao što su solinski Dujam, te rimski Petar i Marcellin. Tu se čak navodi i vrijeme mučeništva, izraženo u konzulatima Dioklecijana i Maksimijana, što preračunato odgovara 295. g., čime podatak dolazi u nesuglasje s drugim brojnijim pisanim izvorima o smrti dvaju rimskih mučenika, koji smještaju ove događaje u 305. g. Prema tome, Bulić¹⁰⁾ a za njim i Jadrijević¹¹⁾ se zalažu za pogrešku u prepisivanju, ne dovodeći u sumnju autentičnost postojanja osobe. Kada smo već kod datuma smrti, treba spomenuti da Bulić u dva svoja rada¹²⁾ donosi čak tri različita datuma koje uzima kao dane svečeve smrti, što treba shvatiti ili kao nenamjerni lapsus ili kao neispravljenu pogrešku u tisku.

Bulić, rekognoscirajući položaj Vrbovnik u stobrečkom polju, na kastarskim česticama br. 2789 i 2776 nalazi ostatke arhitekture koje tumači kao kasnoantičke, s obzirom na ugrađene antičke ulomke te komad

Sarkofag s moćima tzv. sv. Feliksa na postolju od ploča gotičkog pluteja u klastru sv. Frane, snimljeno prije 1902.

sarkofaga.¹³⁾ Prema zabilježenoj narodnoj predaji, na tom mjestu je nekad bila crkva posvećena sv. Feliksu, na mjestu na kojem je nekad prije živio i propovijedao kršćanstvo. Po istoj predaji, sv. Feliks je u obližnjoj pećini, kod mlina Mihanović na Žrnovnici, živio nekoliko godina kao pustinjač, te je prokleo neke dječake iz obližnjeg naselja, koji su ga ometali u meditacijama. Navedene legende Bulić vješto uključuje u objašnjenja smrti sv. Feliksa.

Interesantna je i teza Eggera,¹⁴⁾ na temelju jednog nadenog kamenog ulomka natpisa na Manastirinama i kazivanja spomenute Uskrsnje kronike, po kojoj je sv. Feliks bio pokopan uz sv. Dujma.

Izostanak sv. Feliksa među salonitanskim mučenicima, kako u Saloni, odnosno salonitanskim dokumentima i legendama, tako i u Lateranu, Bulić objašnjava premještanjem svečeva tijela u okolicu Dioklecijanove palače,¹⁵⁾ u ruke kršćana u 4—5. stoljeću. Bulić zamišlja da su kršćani »navalili« u to vrijeme na Dioklecijanovu palaču, a nekršćani se počeli povlačiti u provinciju, gdje bi jedno takvo naselje trebalo biti na današnjem Pazdigradu.¹⁶⁾ Toponim sv. Lovre »in paganismo«, naizgled po zvučnosti odgovara tezi o povlačenju nekršćana u Pazdigrad. Međutim, najstariji dokumenti koji spominju ovu crkvu, donose je kao »s. Lauren-

tium paganus«, a prostor kao »regio Paganorum«, gdje »pagana« dolazi u značenju sela.¹⁷⁾

Na prostoru crkve i samostana franjevac na obali nađen je veći broj spomenika ranokršćanskog doba. Da se podsjetimo: to su tri ulomka sarkofaga sa natpisima,¹⁸⁾ koje Fisković 1952. više nije mogao naći u trijemu dvorišta,¹⁹⁾ dio figurativnog reljefa sa poklopa sarkofaga za koji se pretpostavlja da je mogao pripadati sarkofagu s prikazom bijega Izraelaca,²⁰⁾ isti sarkofag za koji postoji i podatak da je prenesen iz Solina u 14. stoljeću,²¹⁾ te ulomak stupa oltarne pregrade s ranokršćanskim križem i naknadno urezanim kružnicama i slovima.²²⁾ Ako tome pribrojimo osmerokutnu uništenu zgradu, u kojoj su neki vidjeli krstionicu,²³⁾ problematične tzv. »bazilikule«²⁴⁾ i ostatke zidova koji su se pružali u raznim smjerovima i po Buliću pripadaju raznim razdobljima,²⁵⁾ dobijamo dovoljan broj nalaza za opravdanu pretpostavku o postojanju arhitektonsko-grobljanskog kompleksa na ovom položaju u ranokršćansko vrijeme. Dapače, možda nije potrebno uvećavati njihov broj ranokršćanskim spomenicima iz crkve sv. Mikule u Varošu,²⁶⁾ koji mogu pripadati drugom objektu iz istog vremena.

Opat Martin je 641. g. stigao u Ilirik sa zadatkom da otkupljuje i prikuplja moći svetih mučenika. One koje je sakupio, prenio je u Rim, a mučenici su prikazani na čuvenom lateranskom mozaiku. No, tu je izostao sv. Feliks. Bulić to objašnjava time da moći nisu bile ugrožene od barbara i da su ostale nedirnete,²⁷⁾ što izgleda prilično neuvjerljivo, poznavajući slične primjere opsade Dioklecijanove palače iz kasnijih vremena. Također, teško je vjerovati da opat Martin nije htio upotpuniti »zbirku« dalmatinskih mučenika. U nedostatku drugih podataka, svaki pokušaj objašnjenja ovog slučaja bi bio isključivo neargumentirana pretpostavka.

Iznesena je i tvrdnja da je sv. Feliks prebačen u Split prije 9. stoljeća, jer bi u suprotnom bio prebačen u Stolnu crkvu.²⁸⁾ Na istom mjestu iznesena tvrdnja da moći sv. Feliksa nisu zanimljive Stolnoj crkvi zbog toga što ona ima sv. Dujma, predstavlja interpretativnu nemoć i kasnijim događajima dokazanu nelogičnost.

Toma Arhiđakon u svojoj kronici donosi vijest da je splitski nadbiskup Ivan IV (1050—1060) podigao crkvu posvećenu sv. Feliksu, u koju se povukao nakon svog odstupanja sa biskupske stolice, te u njoj bio i pokopan.²⁹⁾ Bulić u jednom od svojih djela o problemu sv. Feliksa ponovo unosi neke znanstvene zabune³⁰⁾ kada interpretira Tominu vijest. Toma ne govori da je crkva koju podiže nadbiskup Ivan prva crkva na tom mjestu. I Farlati, na mjestu koje Bulić citira, ne kaže da su svečeve moći prepoznate već u 14. stoljeću. Također, ostaje nejasan izvor podatka po kojem Bulić iznosi tvrdnju da je sarkofag s prikazom bijega Izraelaca od 14. st. u upotrebi kao menza oltara sv. Feliksa.³¹⁾

Kalogjera donosi i drugi podatak, koji za sada nije moguće provjeriti, prema kojemu je crkva građena stoljeće i po ranije, a gradi je nadbiskup Ivan II 914. g., osoba poznata sa splitskih sabora.³²⁾

Po legendi, zabilježenoj na više mjesta bez mogućnosti provjere, 1212. g. u Splitu boravi sv. Frane Asiški, te kao beneficij dobiva crkvu sv. Feliksa i kućicu uz nju.³³⁾ Franjevci kasnije crkvu preuređuju i pove-

ćavaju, te zbog toga dobivaju dodatne oprostite od pape Aleksandra IV.³⁴⁾ U crkvi se 18. svibnja 1551. g. dešava čudo.³⁵⁾ Dok su fratri bili izvan samostana u procesiji, u crkvi se zateklo nekoliko žena, a u samostanu jedan bolestan fratar. Oni su bili svjedoci tog čuda, kada su zvona počela sama od sebe zvoniti, a konop poskakivao. Čudo se desilo baš na dan sv. Feliksa.

U Splitu se u svibnju 1587. g. održava provincijalni sinod. Tu učitelj teologije Franjo Grassi podnosi pred splitskim nadbiskupom Ivanom Domenikom Fokonijem i ostalim uzvanicima referat o sv. Feliksu.³⁶⁾ Sljedećeg dana, 13. svibnja 1587. g. sinod donosi odluku da se kopanjem unutar crkve dokaže postojanje sveca, te, ako se pronađe, neka se smjesti u kameni sarkofag, koji se nalazi u sakristiji, a koji još treba urediti za tu namjenu.³⁷⁾ Mjesto na kojem treba kopati je označeno 14. svibnja 1587. g., kada otpočinje i kopanje. Sljedeći dan se već podnose izvještaji.

U apside crkve (na mjestu gdje je otprilike danas istočni ulaz) podignut je pločnik i došlo se do grobnice u kojoj se nalazio dobro sačuvan kostur, kojemu su kosti trupa bile još spojene s lubanjom. Na zapadnoj strani grobnice nađena je grubo obrađena kamena ploča okresanih gornjih uglova, u koje su ubačeni po jedan kamen. Uklanjanjem tog ugaonog kamenja otvorene su dvije rupe kroz koje su počeli prodirati »ugodni mirisi«. Tragači, osvijetivši bakljama unutrašnjost, ugledali su hrpu kostiju i tri lubanje. Time je zapravo utvrđeno da se radi o jednoj raki dimenzija 8×9 lakata (1 lakat = 44,43 cm) koja je spomenutom kamenom pločom bila pregrađena u dva dijela od po cca tri i pet lakata. Raka je imala dno od živca kamena, a sjeverna i južna strana su bile građene u suhozidu; nema posebnog opisa istočne i zapadne strane. Raka je bila prekrivena brojnim kamenim pločama. Gradski liječnik Benedikt Rotta primijetio je da na nekim kostima ima tragova rana. Većina kostiju je pod utjecajem vlage s vremenom istrunula i zdrobila se prilikom dodira. No, bilo je moguće u cjelokupnoj količini kostiju prepoznati dijelove triju mrtvacu, te još jednu posebnu kralježnicu i neke sitne kosti koje su možda pripadale još trojici pokojnika.³⁹⁾

Tko su ovi pokojnici, nije moguće utvrditi. Opisane okolnosti nalaza dovode u sumnju pretpostavku da je sv. Feliks onaj pokojnik koji je nađen sam, zbog dobro sačuvana kostura (trup spojen s lubanjom). Ako li je sv. Feliks uopće nađen, nalazio se u onoj hrpi kostiju. Da li se tu radi o mučenicovim »druzima« ili »drugovima«, kako ih označava pjesnik Kavanjin, a ističe Duplančić.⁴⁰⁾ Da li je tu možda i nadbiskup splitski Ivan IV, za kojeg Toma Arhidakon kaže da je pokopan u crkvi? Na žalost, više nije moguće ispravno odgovoriti na ova pitanja. Međutim, to i nije više toliko bitno. Neke kosti su izvađene, prenesene u sakristiju te smještene u sarkofag s prikazom bijega Izraelaca. Da li je izrađen još kakav dodatan sanduk i kako je sarkofag bio uređen, to nam također nije poznato.

Također je nepoznato kada je izvršen premještaj sarkofaga sa tijelom iz sakristije na glavni oltar, no to je obavljeno prije 1818. g., kada ga tu nalazi car Franjo I.⁴¹⁾ Sljedeće preinake u vezi sa svečevim tijelom se

dešavaju 1828. g.,^{41a)} kada se tijelo obrađuje, voskom se oblikuju volumeni i osobne crte, te oblači u biskupsko ruho. Tom svečanom činu prisustvuje nekoliko značajnih uzvanika gradske uprave i crkve, kao što su kapitularni vikar Marko Dudan, općinski komesar i pretur Lovro Alberti te franjevački provincijal Franjo Peruzzo.

Čitav arhitektonski kompleks crkve i samostana doživljava znatne preinake 1866. g. Tada se mijenja i mjesto oltara. Sarkofag s moćima tzv. sv. Feliksa se prenosi u kluatar samostana. Tu se smješta na prigodno izrađeno postolje od tri kamene ploče, dijelove gotičke oltarne pregrade, za koje ne znamo odakle potječu, niti kada su po prvi put na ovaj način upotrebljene. Nije isključeno da ovako priređeno postolje stoji u organskoj vezi sa sarkofagom od 1587. g. ili kasnije, no o tome nemamo podataka. Moguće je donekle precizno utvrditi njegov položaj u današnjem sjeverozapadnom uglu dvorišta, kao što je vidljivo iz fotografije. Tu se vidi i da je sarkofag bio zaštićen drvenom sandučastom oblogom, koja je prednju plohu imala učvršćenu sa tri stožera, tako da je bilo predviđeno otvaranje, čime se reljef činio vidljivim.

Na zapadu crkve 1902. g. zida se kapela za glavni oltar.⁴²⁾ Tim rado-vima je prethodio Bulićev rad na otkupu sarkofaga, koji je iste godine za 8 000 kruna otkupljen i prebačen u Arheološki muzej.⁴³⁾ Preparirani navodni ostaci sv. Feliksa izvađeni su iste godine iz sarkofaga i pohranjeni u samostan. Biskup Nakić šalje kanonika Jerolima Moskovitu 8. svibnja 1903. g. da provjeri u kakvom su stanju moći. Otvorenju prisustvuje načelnik Splita Vicko Milić. Nakon otvaranja moći se povjeravaju samostanskom starješini. Prilikom gradnje novog mramornog oltara pojavljuje se vlaga, te se ocjenjuje da bi ona mogla pogubno djelovati na moći. Stoga se one i dalje nalaze pohranjene kod samostanskih starješina, sve do 17. svibnja 1928. g. Tom prilikom se sastala komisija koju su sačinjavali: biskup dr Kvirin Bonifačić, kanonik Ivan Lubin, otac provincijal Bonaventura Burić, gvardijan otac Vid Đeković Markovina, sakristan fra Josip Mlaker te očevi Augustin Ceola i Rafo Gršković. Začuđuje da na cerimoniju prepoznavanja moći i zapečaćenja nije bio pozvan don Frane Bulić, s obzirom na zasluge oko sv. Feliksa. Komisija je izradila zapisnik i pohranila ga uz moći, zajedno sa zapisnicima iz 1828. g. i 1866. g., u cilindričnom olovnom tuljcu.⁴⁴⁾ Tom prilikom je nastala ovdje objavljena fotografija ostataka tijela.⁴⁵⁾

Zajedno sa sarkofagom 1902. g. u Arheološki muzej su prebačene i tri kamene ploče rastavljenog postolja iz klaustara samostana. Kako je bilo očito da su iz znatno kasnijeg razdoblja, nije im se posvećivala odgovarajuća pažnja, te i nisu inventarizirane. To se ispravlja ovom prilikom, uz kratak kataloški opis svake od pojedinih ploča. Upisane su u muzejski katalog »S« pod brojevima 161, 162 i 163.

S-161 — kamena ploča gotičke oltarne pregrade; 206×99 cm, gornja debljina 16 cm, donja debljina 12 cm. Prostor između dvije profilirane grede ukrašen je s dva niza od po 6 ukrasnih krugova sa središnjom prošupljenom četverolisnom rozetom (po 1 krug u svakom nizu je samo djelomično sačuvan zbog naknadnog prijeloma), međusobno odvojenih reljefnim rombovima sa središnjom peterolatičnom ružom. Na stražnjoj i gornjoj

strani ploče nalazi se više rupa, koje su služile bilo za učvršćenje sarkofaga, bilo za postavljanje same ploče, od kojih su neke sačuvale željezne klinove učvršćene rastopljenim olovom.

S-162 — isto kao i prethodni broj; 71×99 cm, gornja debljina 18 cm, donja debljina 12 cm. Prostor između dvije profilirane grede ukrašen na isti način kao i br. 161, s razlikom što su zbog manje dužine na ovoj ploči u svakom nizu svega po dva ukrasna kruga. Na gornjoj i donjoj strani ploče su rupe za učvršćenje, sa željeznim klinovima učvršćenim olovom. Na donjoj strani sačuvani su tragovi cementnog poriza. Lijevi donji ugao ploče je otučen, desni donji ugao je napukao.

S-163 — isto kao br. 161; 80×99 cm, gornja debljina 17 cm, donja debljina 16 cm. Opis kao i br. 162, s razlikom u tome što ova ploča nije oštećena u donjim uglovima.

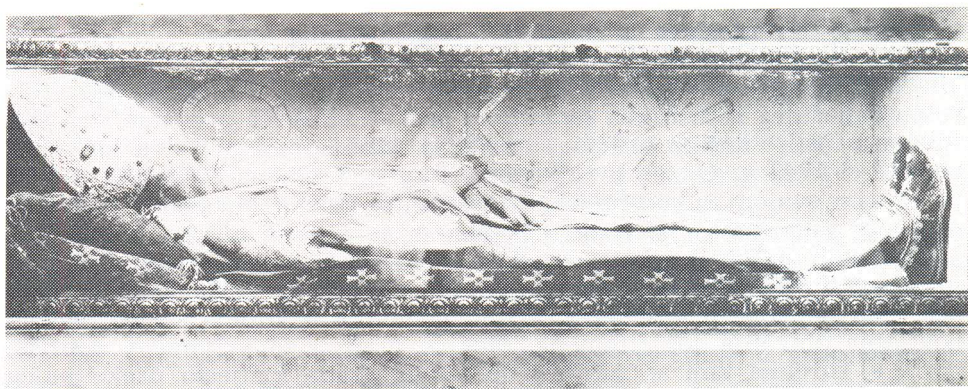
Ploče treba dovesti u vezu s dva mramorna četverostrana dovratnika sa glavicama stepenaste profilacije, koju su u 15. st. služila gotičkim vratima kroz koja se ulazilo u jugoistočnu kapelu, odnosno sakristiju, a koja se još uvijek vide zazidana u istočnom dijelu samostanskog dvorišta.⁴⁸⁾ Vjerojatno su istovremena postanka kao i lisnate glavice stupića klaustara, koje odaju ranu dalmatinsku gotiku 14. stoljeća.⁴⁷⁾

BILJEŠKE

- 1) F. Bulić, *Il sarcofago antico cristiano rapresentante il passaggio degli Israeliti attraverso il Mar Rosso*, *Bullettino di archeologia e storia dalmata* (dalje: *Bull. dalm.*) sv. XXV, Split 1902, str. 179 itd.
- 2) F. Bulić, cit. dj. str. 180, bilješka br. 3. Među novijim radovima, treba spomenuti: N. Cambi, *Die Stadtrömischen Sarkofage in Dalmatien*, *Archäologischer Anzeiger*, Berlin 1977, str. 446, sl. 115.
- 3) F. Bulić, cit. dj. (1), str. 180.
- 4) C. Fisković, *Je li na splitskoj obali bila ranokršćanska crkva s krstionicom*, *Kulturna baština 9—10*, Split 1979, str. 9. F. Bulić, *S. Felice Martire di Salona sotto Diocleziano*, *Bull. dalm.* XXXVI, Split 1913, str. 43 bilj. br. 2.
- 5) F. Bulić, *S. Felice martire di Epetium*, *Bull. dalm.* XXIX, Split 1906, str. 305.
- 6) Isto, str. 306.
- 7) F. Bulić, cit. dj. (4) str. 37.
- 8) Isto, str. 38.
- 9) *Monumenta Germaniae historica, Avctorvm antiqvisscorvm*, tomvs IX, *Chronica Minora vol. I*, uredio Th. Mommsen, Berlin 1892, str. 738. *Martyrologii Usuardi Monachi*, Pariz—Rim 1866, str. 250.
- 10) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 40.
- 11) A. Jandrijević, *Starokršćanski mučenici iz Dalmatinske Hrvatske*, *Nova revija* sv. XX, Mostar 1941, str. 39—40.
- 12) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 40. F. Bulić, *Mučenici solinski*, broj i stališ, godina i dan smrti mučenika solinskih, *Bogoslovska smotra*, Split 1919, str. 18.
- 13) F. Bulić, *S. Felice martire di Epetium*, *Bull. dalm.* sv. XXIV, Split 1901., str. 41—44.
- 14) R. Egger, *Forschungen in Salona* sv. II, Wien 1926, str. 49—50, natpis br. 155.

- 15) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 43.
- 16) F. Bulić, cit. dj. (12), str. 19.
- 17) T. Smičiklas, Codex Diplomaticus sv. IV, str. 428, dokument iz 1250. g. P. Skok, Postanak Splita, Anali historijskog instituta u Dubrovniku, Dubrovnik 1952, str. 37. Skok ovdje upozorava da termin »in Paganesimo« potječe od Bulića. Međutim, Pazdigrad objašnjava u Bulićevom kontekstu poganstvom, bilo roman-skim, bilo slavenskim. Kasnije Skok u istom djelu (str. 57) ponovo vezuje uz ovaj toponim oblik nevjerništva, prelazeći preko vlastitog izrečenog suda da je »in Paganesimo« Bulićeva tvorevina. G. Novak, Povijest Splita sv. I, Split 1957, str. 530 također zaključuje da je izraz »sv. Lovre in Paganesimo načinio Bulić«. Znanstvene dileme o autentičnosti termina »Paganesimo«, odnosno o Bulićevom udjelu u tome razriješio je P. Petrić, Splitski toponimi, Čakavska rič, Split 1985, br. 1, str. 91, 95 i bilj. br. 3. Prisustvo ovakvog oblika toponima u kaptolskim katasticima iz 1621. g. definitivno isključuje Bulića kao tvorca, te mu se jedino može zamjeriti što nije u svojim djelima naveo točno izvorište ovog podatka.
- 18) CIL III, brojevi: 2043, 2107 i 8589.
- 19) C. Fisković, Je li na splitskoj obali bila ranokršćanska crkva s krstionicom?, Kulturna baština sv. 9—10, Split 1979, str. 9.
- 20) Isto, str. 10.
- 21) L. Maschek, Manuale del regno di Dalmazia per l'anno 1872, Zara 1872, str. 184. Podatak nije ničim potkrijepljen.
- 22) C. Fisković, cit. dj. (19), str. 12.
- 23) L. Jelić, Crtice o najstarijoj povijesti Spljeta, Vjesnik HAD-a n.s. sv. II, Zagreb 1897, str. 39—40. C. Fisković, cit. dj. (19), str. 13.
- 24) Isto.
- 25) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 43, bilj. br. 1.
- 26) C. Fisković, cit. dj. (19), str. 16.
- 27) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 43.
- 28) F. Bulić, cit. dj. (12), str. 21.
- 29) Toma Arhiđakon, Kronika, dj. Split 1977, str. 47.
- 30) F. Bulić, cit. dj. (12), str. 16 i 20.
- 31) F. Bulić, cit. dj. (4), str. 43, bilj. br. 2. Tu je još i potpuno netočan podatak da se u 15. st. tijelo sv. Feliksa nalazilo u spomenutom sarkofagu. Bulić citira Farlatija, Illiricum sacrum, sv. III, str. 127 i na tom mjestu nema ni spomena o tim podacima.
- 32) N. Kalogjera, Vođ po Marjanu, Jugoslavenski narod, g. II br. 2, Split 13. 1. 1923, str. 2. Kalogjera tu kao izvor citira Kaptolski arhiv B. Miscelanea I, str. 234. U međuvremenu izmijenjene su signature kaptolskog arhiva, te za sada ovaj dokument nije pronađen.
- 33) Sahrana i zapečaćenje moći sv. Feliksa mučenika stobrečkog, Novo doba br. 115, Split 18. 5. 1928.
- 34) Isto. Vidi i G. Novak, Povijest Splita sv. I, Split 1957, str. 384—385.
- 35) D. Farlati, Illiricum sacrum sv. III, Venetia 1765, str. 475 (dio izvještaja učitelja teologije Frane Grassi-a iz Raba).
- 36) Isto, str. 474.
- 37) Po mom mišljenju, ovo je prvi sigurni spomen sarkofaga sa prikazom bijega Izraelaca.
- 38) Opis rake je prepričani tekst izvještaja koji donosi D. Farlati, cit. dj. (35), str. 475—476.
- 39) Isto, str. 478.
- 40) A. Duplančić, Splitski spomenici u Kavanjinovom »Bogatstvu i uboštvu«, Kulturna baština 13, Split 1982, str. 19—20.
- 41) I. Pederin, Franjo I i počeci antičke arheologije u Hrvatskoj, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku sv. 78, Split 1985, str. 132.
- 41a) Vidi bilješku br. 33.

- 42) Isto.
- 43) Inventariziran je u Katalogu reljefa D pod brojem 279. S akcijom otkupa povezani su pripadni arhivski muzejski spisi: 21/1892, 60/1899, 32 i 45/1901, 51, 88, 94 i 95/1902. Također, u vezi su i spisi Konzervativnog ureda u Splitu (danas Regionalni zavod za zaštitu spomenika) pod brojevima 104/1884 te 20 i 27/1885. F. Bulić, cit. dj. (1), str. 180, bilješka br. 3 donosi iscrpan opis literature u kojoj se donosi slika ili spominje ovaj sarkofag.
- 44) Vidi bilješku br. 33.
- 45) Original se nalazi u AMS. Na njemu je Bulićevim rukopisom zapisano da ga je primio 17. svibnja 1934. g. od dr. R. Schneidera, direktora Strossmajerove galerije u Zagrebu.
- 46) C. Fisković, Utjecaj Dioklecijanova mauzoleja na kasnije graditeljstvo, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, sv. LIII, Split, 1952, str. 192.
- 47) Dok je obrada glavica stupića relativno čest primjer, ovakva obrada pluteja je ipak rjeđa. Donekle sličan primjer je gotička ploča pluteja iz Omiša, posebno u načinu prošupljavanja plohe. Zahvaljujem dr C. Fiskoviću koji mi je ukazao na ovu analogiju.

Tijelo sv. Feliksa ispod današnjeg glavnog oltara